

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AKADEMICKI INKUBATOR
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
UNIwersytetu OPOLSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI na lata 2007-2013
Projekt realizowany przez Uniwersytet Opolski
pn. „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”

Opracowanie: dr Edyta Szafranek

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU DYSKUSJI
ODBYTEJ W RAMACH SEMINARIUM NA TEMAT INNOWACYJNEGO PROJEKTU
**„WYPRACOWANIE METOD ZMNIEJSZANIA EMIGRACJI ZAROBKOWEJ I WSPIERANIE POWROTU
MIGRANTÓW NA POLSKI RYNEK PRACY”**

Jedną z części seminarium poświęconego omówieniu i przedyskutowaniu innowacyjnego Projektu pod nazwą: „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspieranie powrotu migrantów na polski rynek pracy” była dyskusja, której celem było rozważenie potrzeb, możliwości i efektów wdrożenia przedmiotowego Projektu i jego poszczególnych produktów. Analizie należało poddać Projekt w kontekście problemów migracji, które dotyczą region opolski. Istotne było przeanalizowanie Projektu w kontekście zaproponowanych jego celów, a także określenie potencjalnych barier w jego realizacji, elementów wymagających pogłębionych badań i analiz. Do dyskusji zostali zaproszeni wszyscy uczestnicy seminarium, w tym zaproszeni goście i prelegenci. Moderatorami dyskusji byli prof. dr hab. Krystian Heffner oraz dr Edyta Szafranek.

Zaproszenie do udziału w dyskusji do wszystkich uczestników seminarium wystosowała dr Edyta Szafranek.

PRZEBIEG DYSKUSJI

Jako pierwszy wypowiedział się przedstawiciel ROPS-u, który zwrócił uwagę na problem właściwej identyfikacji i oceny cech osobowych reprezentowanych przez większość reemigrantów w kontekście jakości kapitału ludzkiego. Dyskutant stwierdził, że obserwując rzeczywisty proces reemigracji można postawić hipotezę o niskim kapitale ludzkim reprezentowanym przez powracających z zagranicy. Zastrzegł jednak, że badań naukowych nad tym zagadnieniem nie prowadził.

W odpowiedzi na przedstawiony pogląd zabrał głos mgr Michał Hase – doktorant Uniwersytetu Szczecińskiego, który podkreślił, że reemigranci charakteryzują się bardzo dużym doświadczeniem zawodowym zdobytym w pracy za granicą. Doświadczenie to zdaniem zabierającego głos jest również pewną formą wiedzy, którą należy wysoko wartościować.

Tezę tę poparła dr Edyta Szafranek, która podkreśliła, że bez względu na poziom i profil wykształcenia reemigrantów, każdy z nich powracając niesie ze sobą bagaż doświadczeń zawodowych i osobistych. Stanowi to swego rodzaju kapitał wiedzy (prywatnej i publicznej; jawnej i milczącej), a dzięki jego racjonalnemu wykorzystaniu może się przерodzić w poprawę jakości życia poszczególnych jednostek i rozwoju społeczno – gospodarczego regionu. Dlatego istotne jest ujawnienie kapitału wiedzy zarówno w świadomości samych reemigrantów, jak też osób i instytucji odpowiedzialnych za rozwój regionu. Świadomość wagi swojej wiedzy przez reemigrantów może im dodawać pewności

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AKADEMICKI INKUBATOR
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
UNIwersytetu OPOLSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI na lata 2007-2013
Projekt realizowany przez Uniwersytet Opolski
pn. „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”

Opracowanie: dr Edyta Szafranek

siebie we wchodzeniu na rynek pracy. Równocześnie postrzeżenie reemigrantów przez osoby i instytucje odpowiedzialne za rozwój regionu jako nośników wiedzy powinno stanowić bodziec do ułatwiania im aktywnego uczestnictwa na rynku pracy czy przedsiębiorczości.

Na ważny problem związany z kwestią wiedzy reemigrantów i kształtowania na tej podstawie kapitału ludzkiego i społecznego zwrócił uwagę prof. dr hab. Krystian Heffner. Podkreślił on wagę problemu indywidualizacji jakości kapitału ludzkiego i stwierdził, że kapitał ten jest dość silnie zróżnicowany. Odzwierciedleniem tego zróżnicowania jest występowanie w regionie opolskim różnych typów migracji: od wahadłowych do definitywnych.

Do problemu waloryzacji wykształcenia i rodzajów wiedzy reemigrantów odniosła się dr Brygida Solga. Dyskutantka zwróciła uwagę, że nie jest istotne jaka ze względu na poziom wykształcenia grupa emigrantów wraca. Każda bowiem osoba bez względu na poziom wykształcenia może charakteryzować się profilem innowacyjnym. Należy zatem skupić się na identyfikacji takich postaw i wsparciu każdej osoby, która chce aktywnie funkcjonować w systemie społeczno – gospodarczym regionu. Zdaniem dr Brygidy Solgi zaproponowane w ramach Projektu narzędzia powinny umiejętnie pomóc się zaadoptować reemigrantom do sytuacji w kraju i regionie.

Głos w dyskusji ponownie zabrał przedstawiciel ROPS-u, stwierdzając, że Projekt należy wdrożyć w życie i tak wykorzystać, aby dzięki niemu osoby powracające z zagranicy nie zasilaly grupy bezrobotnych czy wymagających wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej. W tym kontekście zdaniem zabierającego głos Projekt i jego produkty powinny być użytecznym narzędziem.

Zdanie to poparł prof. dr hab. Krystian Heffner, stwierdzając, że osoby, którym się nie powiedzie po powrocie do kraju mogą działać destabilizująco na rozwój regionu. Trzeba zatem temu zjawisku przeciwdziałać różnymi środkami, w tym także za pomocą wdrożenia Projektu. Zagrożenie dla województwa opolskiego powrotem osób, które nie odniosły życiowego i zawodowego sukcesu zdaniem profesora Krystiana Heffnera jest realne, gdyż jak stwierdził, badania naukowe wskazują, że powracający o wysokim potencjale kierują się do większych ośrodków miejskich i alienują się od społeczności lokalnych z których się wywodzą. Przyczyną tego procesu jest lepsza oferta na rynku pracy w dużych ośrodkach miejskich w stosunku do obszarów peryferyjnych. Osoby wykształcone, które osiągnęły rozwój zawodowy za granicą mogą czuć niedopasowanie do struktur społecznych z których wyemigrowały.

W odniesieniu do wypowiedzi profesora Krystiana Heffnera zabrał głos Michał Hase, który zwrócił uwagę na możliwość wystąpienia problemu, polegającego na nieangażowaniu się reemigrantów w życie społeczno - gospodarcze regionu. Problemowi temu zdaniem dyskutanta należy zapobiegać poprzez wypracowanie programów wsparcia dla reemigrantów. Programy te

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AKADEMICKI INKUBATOR
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
UNIwersytetu Opolskiego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI na lata 2007-2013
Projekt realizowany przez Uniwersytet Opolski
pn. „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”

Opracowanie: dr Edyta Szafranek

powinny mieć wielopłaszczyznowy charakter: prawny, instytucjonalny, organizacyjny i każdy inny potrzebny dla wsparcia reemigrantów. W tym kontekście konieczne jest działanie instytucji państwa i budowanie polityki migracyjnej. Zdaniem doktoranta przedmiotowy Projekt może i powinien stanowić przyczynek do kształtowania tego rodzaju polityki.

Profesor dr hab. Krystian Heffner –zgodził się z przedmówcą i poparł konieczność formułowania i wdrażania polityki migracyjnej. Zaznaczył także, że należy rozróżnić postawy i potrzeby migrantów z różnych okresów nasilonej emigracji z województwa opolskiego. Pierwsza fala powrotu z emigracji wskazuje zdaniem Profesora, że ludzie mają potencjał do powrotu, a migranci ostatnich 20-stu lat to ludzie o innej – nowoczesnej mentalności i otwartości na różne zjawiska życia społeczno – gospodarczego. Problem zasadniczy dotyczy osób, które wyemigrowały przez 1990 rokiem i zakorzeniły się za granicą. Ich powroty w większym stopniu dotknięte są możliwością niezaadoptowania się do istniejących obecnie warunków rozwoju społeczno – gospodarczego w kraju i regionie.

O konieczności kształtowania polityki migracyjnej i wspierania powracających do kraju wypowiedziała się także Izabela Krysa – doradca zawodowy. Jej zdaniem mimo różnych trudności konieczne jest mobilizowanie osób do powrotu do kraju i regionu, ze względu na liczne potrzeby życiowe ich rodzin i społeczności lokalnych. Zabierając głos podkreśliła potrzebę dostosowania stymulatorów do potrzeb różnych grup potencjalnych reemigrantów.

Na inny problem – przeciwdziałania emigracji - zwrócił uwagę prof. dr hab. Krystian Heffner. Polityka regionalna powinna być skierowana do osób, które jeszcze nie podjęły decyzji o migracji, tak aby ich odwieść od takiej decyzji. W tym sensie konieczne jest tworzenie atrakcyjnych warunków pracy i życia, odpowiednich do potrzeb potencjalnych emigrantów. Profesor zauważył, że jest to problem trudny, ale należy go uwzględniać w formułowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju regionu. Okazuje się, że dla części reemigrantów województwo opolskie jest atrakcyjnym miejscem, czego dowodem jest powrót do regionu takich osób, które za granicą wypracowały przywileje emerytalne. Oczywiście jest to dobry trend i również o takie osoby trzeba walczyć, ale ważne jest aby nie wyjeżdżały i wracały osoby młode, w wieku produkcyjnym.

Jako ostatnia w dyskusji głos zabrała dr Marta Rostropowicz, która zaznaczyła, że dzięki pracy zespołu badawczego powstało narzędzie ułatwiające adaptację reemigrantów. Ważne jest aby reemigranci powracali i mieli świadomość o istnieniu tego narzędzia.

Część dyskusyjną podsumował prof. dr hab. Krystian Heffner, który stwierdził, że seminarium i przebieg dyskusji pokazał wagę problemu emigracji i reemigracji w województwie opolskim. Dało

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AKADEMICKI INKUBATOR
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
UNIwersytetu OPOLSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI na lata 2007-2013
Projekt realizowany przez Uniwersytet Opolski
pn. „Wypracowanie metod zmniejszenia emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”

Opracowanie: dr Edyta Szafranek

też impuls do postawienia nowych, ważnych pytań do dalszej pracy badawczej i wdrożeniowej.

Zdaniem profesora jako wnioski z odbytego seminarium można przyjąć następujące stwierdzenia:

- Polityka migracyjna powinna być ukształtowana świadomie i celowo, tak aby realnie i konkretnie odpowiadała na sytuację kraju i regionu
- Konieczne jest zidentyfikowanie przyczyn emigracji i przeciwdziałanie im, bo tylko w taki sposób możliwe jest zahamowanie procesu emigracji
- Relacje ilościowe wyjeżdżających do przyjeżdżających są nadal niekorzystne w województwie opolskim i konieczne jest oddziaływanie na zmniejszenie tych dysproporcji
- Problemem kluczowym dla województwa opolskiego są migracje wahadłowe
- Konieczne jest ustabilizowanie warunków życia i pracy osób powracających, aby na trwałe pozostały w kraju i uczestniczyły w życiu społeczno - gospodarczym
- Strategia rozwoju regionu odpowiada kształtowaniu warunków sprzyjających powrotom z zagranicy
- Omawiany i dyskutowany Projekt trzeba wprowadzić w życie i monitorować jego realizację w aspekcie skuteczności (poprzez ocenę relacji wyjeżdżających do przyjeżdżających)

Całość spotkania seminaryjnego, w tym część dyskusyjną zakończyła dr Edyta Szafranek dziękując wszystkim uczestnikom spotkania, w szczególności prelegentom oraz osobom uczestniczącym w dyskusji. Stwierdziła, że duże zainteresowanie uczestnictwem w seminarium oraz poziom dyskusji i jej wielowątkowość wskazują na potrzebę kontynuowania badań dotyczących emigracji i reemigracji w województwie opolskim. Ważnym aspektem tych badań jest wdrażanie wypracowanych rozwiązań, dzięki którym możliwe byłoby zmniejszenie skali emigracji oraz stymulowanie powrotów i ułatwianie zaadoptowania się reemigrantów do warunków życia w województwie opolskim. W swoim założeniu przedmiotowy Projekt wpisuje się w tę koncepcję praktycznej sfery badań naukowych. Konieczne jest zatem jego wdrożenie i stałe monitorowanie, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja jego skuteczności i ewentualne jego usprawnienie. Dr Edyta Szafranek zamykając seminarium wyraziła przekonanie, że istnieje potrzeba organizacji kolejnego spotkania, na którym dyskusji poddana zostanie efektywność wypracowanego narzędzia oraz zostaną zaprezentowane nowatorskie rozwiązania w zakresie minimalizowania emigracji i zwiększania reemigracji.